

FERTIKAL CREËERT MEERWAARDE MET MEST

Fertikal verwerkt kippenmest tot organisch meststofkorrels en varkens- en rundermest tot een bodemverbeteraar. In de toekomst komen daar ook koemestkorrels bij. Jaarlijks voert Fertikal zo'n 50.000 ton meststofkorrels uit en 90.000 tot 110.000 ton compost. We namen een kijkje in de fabriek in Kallo en kregen een rondleiding van verantwoordelijke milieu Violtje Lebuf, algemeen manager Geert Brosens en verkoopmanager Lieven Wouters. – *Bart Vleeschouwers*

Het bedrijf Fertikal ligt in de Antwerpse haven op Linkeroever. Het bedrijf, zoals het nu bestaat, werd opgericht in 2011 maar de eerste installaties werden al in 2000 gebouwd bedrijf Flanamet met de bedoeling om kippenmest te drogen en te verwerken tot een verkoopbaar (en exporteerbaar) product. Al snel bleek dat dit met de toen beschikbare technologie niet rendabel was en in 2007 werd de fabriek doorverkocht aan Aveve. Even later kwam ook Agri Investment Fund (AIF) mee in het bedrijf, samen met Thenergo. Vanaf dan werd de naam Fertikal voor het eerst gebruikt. De ambitie was om in de installaties varkensmest te drogen om op die manier een belangrijke hoeveelheid mest uit de markt te halen. Maar ook hier bleek het onhaalbaar om een bruikbaar product te produceren tegen een competitieve prijs. In 2011 nam Biogas Vlaanderen, een coöperatie van boeren-vergisters, het bedrijf over om er het digestaat van de vergistingsinstallaties te verwerken. Dat werd evenmin een succes, daarom werd

beslist om toch weer opnieuw te proberen om van kippenmest een meerwaardeproduct te maken. Intussen hadden echter enkele initiatiefnemers afgehaakt en bleven nog drie partners over (alle drie landbouwers trouwens) die nu Fertikal uitbaten.

.....
Van de mestkorrels wordt 75% buiten Europa uitgevoerd.

Het bedrijf telt momenteel een twintigtal werknemers en draait een omzet van alles tezamen ongeveer 16 miljoen euro per jaar. Er is een grote uitbreidingsoperatie bezig met de bedoeling om de capaciteit van de korrelproductie op te drijven tot 100.000 à 110.000 ton per jaar. De fabriek zat immers tegen zijn limiet.

Producten en afzetmarkten

Op dit ogenblik worden er bij Fertikal ongeveer 65 verschillende formuleringen geproduceerd, allemaal in opdracht van de afnemers. Er wordt dus geen stock geproduceerd die dan nadien verkocht wordt. Dat veronderstelt wel een zorgvuldig uitbalanceren van de aanvoer van (kippen)mest en de afvoer van het verwerkt product. Tegelijk is het ook nodig om een vertrouwensrelatie op te bouwen met de kippenhouders zodat een stabiele aanvoer mogelijk is. In een competitieve markt zoals die van de kippenmest is dat niet altijd zo evident. Omdat Fertikal alleen levert aan professionele afnemers, gaat het wel steeds om grote hoeveelheden. De aflevering gebeurt in bulk, in bigbags of in zakken naargelang wat de klant vraagt. Zoals vermeld, zijn er twee grote productgroepen: mestkorrels en compost. Daarbij leveren de korrels de grootste meerwaarde op. Hiervan wordt 95% buiten de Benelux uitgevoerd en zelfs

75% buiten Europa. De belangrijkste afzetmarkt is momenteel het Midden-Oosten en Zuidoost-Azië (Vietnam, Zuid-Korea, Cambodja).

De compost (zuivere mestcompost) gaat vooral naar Noord- en Midden-Frankrijk waar de akkerbouw vragende partij is voor deze organische bemesting. Voor Fertikal is de compost zowat een sluitpost waarmee de balans tussen aanvoer en afvoer in evenwicht kan worden gehouden. Is er meer aanvoer, dan gaat er meer mest naar de compost en andersom. Ook de variaties in samenstelling van de mest kan men op deze manier opvangen.

Om transportkosten te vermijden, komt de mest uit een straal van ongeveer 150 km rond de fabriek. Concreet betekent dit dat de mest uit Vlaanderen en Zuid-Nederland komt.

Efficiëntie op alle vlakken

Om competitief te kunnen blijven, is het voor Fertikal erg belangrijk om zeer efficiënt om te springen met grondstoffen en energie. Zo werkt men momenteel met twee wkk-motoren op basis van aardgas. Omdat zowel de geproduceerde elektriciteit als de warmte volledig benut kunnen worden, ligt het energetisch rendement op 97%. Voor de uitbreiding van de fabriek komt er nog een derde wkk bij.

Door de ligging midden in de haven ligt het ook voor de hand om mestkorrels en compost zo veel mogelijk over het water te transporteren. Voor de mestkorrels die naar Azië gaan, is dat zeker het geval, maar voor het transport binnen Europa is het alsnog goedkoper om met containers en vrachtwagens te werken. Wist je dat 1 ton mest per boot naar Vietnam versturen evenveel kost als 1 ton mest per vrachtwagen naar Parijs?

De totale kostprijs van de producten voor de afnemer is de laatste jaren gevoelig toegenomen door de files en door de kilometerheffing voor vrachtwagens. In een wereld waarin met centen per ton gerekend wordt, is dat natuurlijk een competitieve handicap.

Toekomst

Fertikal wil in de eerste plaats een goed eindproduct op de markt brengen. Dat ze daarbij een interessante bijdrage leveren voor de mestverwerking in Vlaanderen is mooi meegenomen, maar niet de eerste prioriteit.

Door de uitbreiding waarvoor Fertikal recent een vergunningsaanvraag indiende, hoopt men klaar te zijn om de volgende jaren verder te kunnen groeien en de toekomst veilig te stellen. Daarbij komt ook rundveemest in het vizier. Door het recente MAP kijken nu ook een aantal rundveebedrijven aan tegen een mestoverschot waardoor daar een mogelijke nieuwe aanvoermarkt ontstaat. Voor Fertikal zijn er ook interessante mogelijkheden in de biomarkt. Doordat

men heel flexibel kan inspelen op de wensen van de klant kan men zonder problemen voldoen aan de normen voor bemesting in de biologische teelt. Daarbij moet men dan wel goed opletten dat de mest die men aangeleverd krijgt in aanmerking komt voor bio. Men mag ook niet om het even wat toevoegen om het product te personaliseren. Aangezien er vanuit Europa en het Vlaams niveau sterk wordt ingezet op bio blijft dit een kanaal met een belangrijk groeipotentieel. Voor Fertikal is de ligging in de Antwerpse haven een uitgesproken troef: het bedrijf ligt zeer centraal in het aanvoergebied voor de (kippen)mest en de uitvoer per schip kan vlot verlopen wegens zijn ligging in de haven. Voor de toekomst levert dat mooie perspectieven op voor het bedrijf én is het tegelijk voor de Vlaamse en Zuid-Nederlandse veetelers een handige manier om van hun overtollige mest af te geraken op een duurzame manier. Omzetten naar een bemestingsproduct met waarde is immers nog altijd een betere aanpak dan verbranden. ■

Geert Brosens, Viooltje Lebuf en Lieven Wouters geloven in de toekomst van Fertikal.